

2473 2den Beh. af Finantsloof. f. Finantsaaret

fra 1ste April 1872 til 31te Marts 1873. 2474

Alle ville indrømme, at Husmænd, de mindre Jordbrugere, ere meget uheldig stillede, og at de ere stillede saaledes, at de maa opdrage deres Børn til det samme Elid og Elæb, som de selv have. Naar det altsaa kunde forudsættes, at der ved denne Sum vilde kunne blive gjort Noget for vore 136,000 Husmænd, saa skulde jeg med Fornøielse være med dertil. Man maa vistnok indrømme, at der i denne Reining kan stiftes megen Nytte; det er utroligt, hvad der kan komme ud deraf, naar de Folk, som saa at sige ingen Jord have, ogsaa blive bekendte med de store Fremfride, der i den Henseende, ere gjorte. Jeg skal endnu tale et Par Ord om en Genstilling, som den ærede Ordfører ikke har omtalt, navnlig med Hensyn til Landbohøjskolen, nemlig den Genstilling, at Elevernes Betaling skulde forhoies. Dette vil jeg være villig til, forsaavidt det bliver til Fordel for de mindre Formuende, thi som bekendt gaa Pengene til Stipendiet. Skolen koster 46,000 Rd., og i det sidste Aar har der kun været 240 Elever, hvilket er en Formindskelse i Forhold til, hvad der har været tidligere, idet der nemlig for 4 Aar tilbage var 280 Elever; kun 41 deraf have taget Examen, og de have saaledes kostet Staten hver omtrent 1200 Rd.; dette er altsaa, især naar jeg ser hen til den store Sum af 176,000 Rd., som det har kostet at grundlægge denne Skole, unegtelig Meget, som disse Lærlinge have kostet Staten. Af dem, der gaa paa Skolen for at tage Examen og blive Landbrugere, er der 50; men det træffer sig saaledes, at de fleste af disse ere velstaaende Gaardmænds Sønner, Folk, der saavidt mig bekendt ere saaledes stillede, at de have Naad til at betale, og det forekommer mig derfor, at det Billige vilde være, at dette Institut burde komme især Husmands sønnerne til Gode, der som sagt vilde have godt af at se de Forsøg, der gjøres ude paa Skolen, for at de derved i Tiden kunde faae Brug for den Sum, det ærede Medlem for Børnholm vil have stillet op for dem, eller rettere sagt, at

de ikke vilde faae Brug for den, idet de da ad anden Vej vilde være bleve dygtige til deres Gjerning. Dette med Hensyn til disse Ting. — Dernæst ønskede jeg at sige et Par Ord om det kongelige Opsystringshus. Jeg skal, som det er sket engang tidligere, gjøre opmærksom paa denne Institutions Historie, idet vi vide, at den blev stiftet 1753, at den blev grundet ved Penge fra det hele Land og er bleven vedligeholdt ikke ved Bidrag særlig fra Hovedstaden som saadan, men netop fra hele Landet. Det hedder ogsaa i Fundaments § 3, at det skal være Drengene fra Landsbyerne og Kjøbstæderne, som antages ellers at kunne falde de vedkommende Byer til Byrde, som skulle have en saadan Uddannelse paa Opsystringshuset, at de kunne blive duelige Haandværkere eller duelige til Fabriker, men denne Anstalt er i Tidernes Løb gaaet over til at blive en ren Kjøbenhavnsk Anstalt. I Begyndelsen havde den sin egen Direktion, men siden har Magistraten alene kommanderet og bestyret den. I Fattigloven af 1799 er det ligefrem sagt, at flinke Drengene i Griffolerne fortrinnsvis skulle have Adgang, og dette har havt til Følge, at man har tabt det oprindelige Formaal af Syne, indtil for nogle faa Aar siden, da der blev ryddet op dertil af Finantsudvalget, og siden er der fra Ministeriets Side blevet bekendtgjort i Aviserne, at der kunde komme Børn ind fra Landet; men denne Bekendtgjørelse er kun sket i Stiftstidenderne, saa at det for Exempel for Ribe Stiftstidendes Vedkommende ingen Betydning har, da den kun læses af en eneste Mand i Ringkjøbing Amt, hvorfor man her faae det Særlynd, at fra Sylland er der ikke en eneste paa Opsystringshuset. Jeg kan meget godt tænke mig, at man vil sige . . . (Indsigelse) — nei fra Sylland er der ingen; der er sidst blevet optagen 22, deraf vare de 18 fra Kjøbenhavn, 3 fra Sjælland og 1 fra Vorp. Jeg kan nok tænke mig Grunden, nemlig den, at man ikke vil udsætte sig for at sende Drengene herover til Prøve og saa at